

HELSINGBORG

Familjen läser

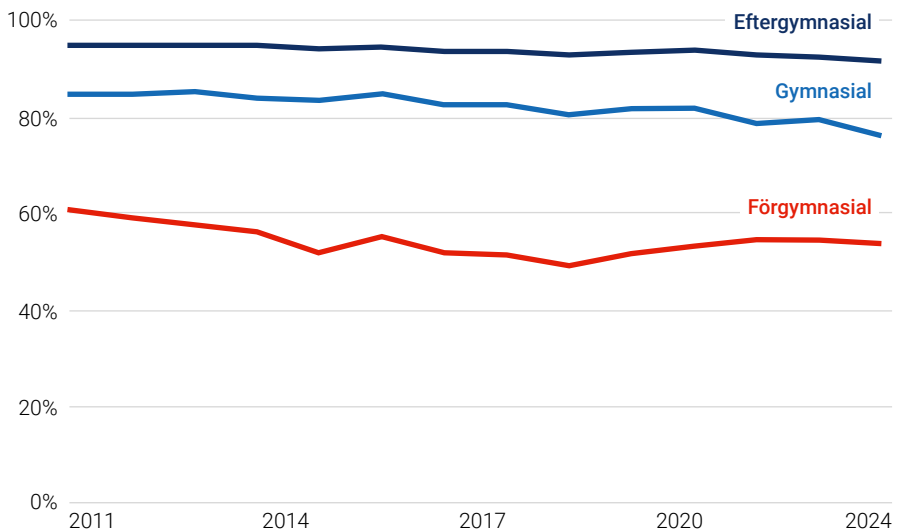
– för en mer jämlik skolstart

En ojämlik skolgång

Unga som går ut grundskolan utan behörighet för nationella gymnasieprogram löper dubbelt så stor risk för att hamna i utanförskap. Förutsättningarna för att barn ska lyckas i skolan är dock ojämlika. Den mest avgörande indikatorn för barns skolframgång är deras föräldrars utbildningsbakgrund – av barn med lågutbildade föräldrar är det bara hälften som uppnår gymnasiebehörighet. Även vilket bostadsområde som barnen bor i påverkar deras förutsättningar.

Ungas gymnasiebehörighet utifrån föräldrarnas utbildningsnivå

Källa: Skolverket

Förebyggande arbete

En lyckad skolgång skapar flera viktiga skyddsfaktorer för barn och deras framtid. Vi som samhällsaktörer har ett gemensamt ansvar att ge barn dessa möjligheter, oavsett deras bakgrund.

Familjen läser är ett arbetssätt som förbättrar förutsättningarna för att barn ska lyckas i skolan. Redan före barnets skolstart stärker vi både barnen och deras föräldrar!

Så bedrivs Familjen läser

Familjen läser förbättrar förutsättningarna för familjer inför barnens skolstart. Arbetet bygger på samarbete mellan socialtjänsten och förskolan, och bedrivs i områden med en generellt låg utbildningsnivå. Vi riktar vårt arbete till både barnen och deras föräldrar eftersom effekten blir större och mer hållbar när hela familjen engageras.

Med barnen

Alla förskolor arbetar med att utveckla barnens språk och att förbereda dem inför fortsatt utbildning (Lpfö 18). Förskolor som verkar i områden med socioekonomiska utmaningar känner särskilt till vikten av det. När en förskola arbetar med *Familjen läser* ingår regelbunden läs- och skrivinläring i verksamheten. Målet är att utveckla barnens fonologiska medvetenhet, bokstavskännet och att stärka deras självkänsla inför skolstarten.

”*Man märker på barnen att de är glada för det! För dem är läsinläringen en rolig aktivitet på förskolan.*”

Lärare i förskolan

Med föräldrarna

Viktiga vuxna som lärare, idrottstränare eller grannar skiftar under barns uppväxt, men föräldrarna finns kvar. För att få långsiktiga resultat är det därför viktigt att inkludera dem i arbetet. Föräldrarna är en kraft att räkna med – de vill inget hellre än att det ska gå bra för barnen i skolan.

I början av läsåret samtalar vi med varje förälder. Vi lyssnar in föräldrarnas erfarenheter och känsla inför skolstarten. Vi berättar om *Familjen läser* och bjuder in till föräldragruppen *Lyckas i skolan*.

Lyckas i skolan

Under läsåret träffas föräldrarna i föräldragruppen *Lyckas i skolan*. Tillsammans med gruppledare delar de erfarenheter och rustar sig med kunskap inför sina barns skolstart.

Innehållet på träffarna utgår från föräldrarnas behov och intressen. Gruppledaren kan hämta information från kompendiet *Lyckas i skolan*, om exempelvis skolsystemet, barns språkutveckling och vikten av närvaro. Gruppen kan också bjuda in tjänstepersoner från exempelvis skola och socialtjänst för att berätta om sina verksamheter och svara på frågor.

Exempel på frågor som kan tas upp är:

- Hur upplevde vi vår egen skolgång och hur kan vi förmedla en positiv bild av skolan till våra barn?
- Vilket ansvar har vi som föräldrar och hur kan vi samarbeta med lärarna?
- Vilka lekar och övningar i att räkna, läsa och skriva kan vi göra hemma med våra barn?

”

Arbetet med föräldrarna har nästan varit det viktigaste. Vi hade svårt att nå dem, men nu har de blivit mer involverade. Det blir ringar på vattnet.”

Förskolerektor

Positiva effekter

När olika aktörer och föräldrar krokar arm och arbetar med det gemensamma målet att alla barn ska lyckas i skolan – då skapas stora vinster.

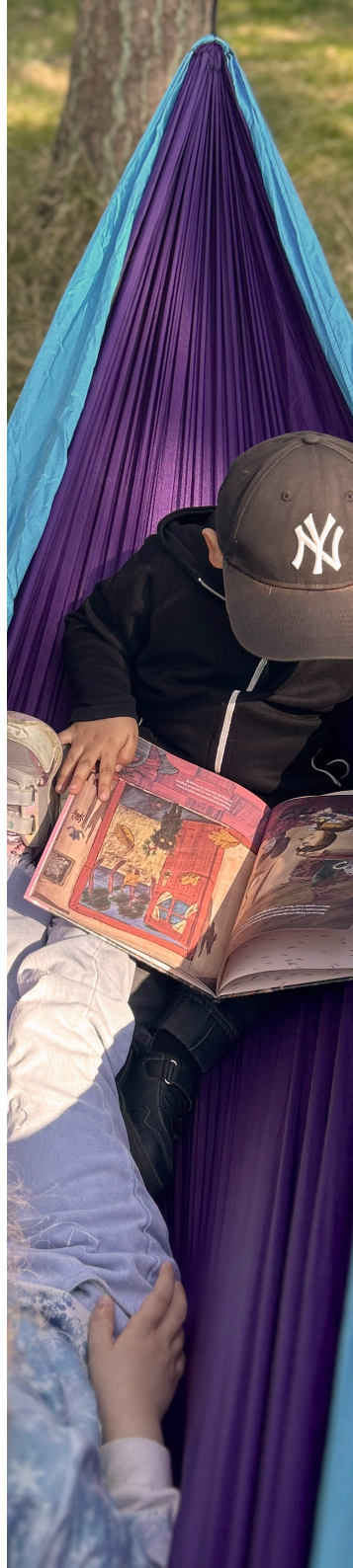
I arbetet med *Familjen läser* har vi sett att

- barnens läs- och skrivförmåga ökar
- föräldrarnas engagemang i förskolan och förståelse för förskolans betydelse ökar
- barnens närvaro i förskolan ökar
- föräldrarna känner sig tryggare inför barnens skolstart och kan förmedla en positiv bild av skolan till sina barn
- grunden läggs för ett gott samarbete mellan föräldrar och skola
- det områdesbaserade samarbetet ökar
- socialtjänstens förebyggande arbete stärks – allt enligt nya socialtjänstlagen.

*Jag kan själv inte läsa, men nu kan mitt barn läsa redan i förskolan.
Det är fantastiskt!”*

Förälder

Roller och uppgifter

I arbetet med *Familjen läser* ingår uppgifter som kan inkluderas i kommunens befintliga tjänster.

Samordning

En person har det övergripande ansvaret, samordnar arbetet, och representerar kommunen i *Familjen läser*s nätverksgrupp. Det kan till exempel vara en chef, förskolerektor, strateg eller områdesutvecklare.

Läs- och skrivinläring i förskolan

På förskolan arbetar pedagogerna systematiskt med inledande läs- och skrivinläring. Rektorn tillhandahåller förutsättningarna så att pedagogerna kan genomföra arbetet regelbundet.

Kartläggning och pedagogisk handledning

Företrädesvis bistår en specialpedagog eller speciallärare med att kartlägga förskolebarnens fonologiska medvetenhet och bokstavskännedom. Personen kan också utbilda och handleda förskolepedagogerna i läsinlärningsmetoden.

Föräldrastöd

En tjänsteperson driver och utvecklar arbetet med föräldrarna. Det kan till exempel vara en föräldrastödare eller skolsocionom. Föräldragruppen *Lyckas i skolan* hålls med fördel tillsammans med någon som föräldrarna har förtroende för, som en tjänsteperson från området, en förskolepedagog eller en tidigare deltagare.

Våra grundprinciper

Arbetssättet i *Familjen läser* anpassas efter de lokala förutsättningarna, men följande principer är alltid desamma.

Förebyggande

I områden med låg utbildningsnivå koncentreras riskfaktorer som påverkar barns skolgång. Vi vet att hälften av alla barn med lågutbildade föräldrar går miste om gymnasiebehörighet, men vi kan inte på förhand veta vilka. Därför arbetar vi förebyggande med hela barngrupper redan i förskolan.

Tvärprofessionell samverkan

Att kombinera förskolornas och socialtjänstens arbete med barn och föräldrar leder till att hela familjen stärks inför skolstarten. När arbetet baseras på en överenskommelse mellan två förvaltningar och dess nämnder ökar dessutom hållbarheten. I bostadsområdet kan det också finnas andra aktörer som kan bidra till det gemensamma målet.

Mätbarhet

I september och maj kartlägger vi barnens bokstavskännedom, förmåga att urskilja det första språkljudet i ord samt om de kan skriva sitt namn. Resultaten används för att utvärdera och förbättra arbetssättet.

Föräldrars delaktighet

Föräldrarna är de viktigaste personerna i barnens liv. De har en stor uppgift med att stötta sina barn under grundskolans 10 år. Skolan ger ofta ett stort ansvar till föräldrarna och förutsätter att de är aktiva i barnens skolgång. Därför jobbar vi tillsammans med föräldrarna så att de är förberedda inför skolstarten. På så vis blir effekten större och mer hållbar.

A wooden wall with horizontal planks. In the foreground on the left, there is a green plant with large, heart-shaped leaves in a clear glass vase. A white sign with a black border is mounted on the wall, displaying a list of letters and characters.

Ao Bb Cc Dd Ee Ff Gg
Hh Ii Jj Kk Ll Mm Nn Oo
Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv
Ww Xx Yy Zz Åå Ää Öö

Så startar ni Familjen läser

Vill ni också förbättra förutsättningarna för familjer inför skolstarten? Här ser ni vad ni får och vad ni gör i arbetet med *Familjen läser*.

Vad ni får:

- Alla nödvändiga resurser, som kompendiet *Lyckas i skolan*, kartläggningsmaterial och mallar.
- Handledning inför uppstarten och vid behov i det löpande arbetet. Vi besöker er kommun eller möts digitalt.
- Ni blir en del av ett nationellt nätverk för kommuner med *Familjen läser* och ges möjlighet att bidra till metodutveckling. Vi delar lärdomar och utvecklar arbetssättet tillsammans
- En årlig rapport där lärdomarna från medverkande kommuner sammanställs och analyseras

Vad ni gör:

- Ni arbetar systematiskt med läs- och skrivinlärning med barnen som går det sista året i förskolan.
- Ni bedriver ett föräldrastöd som förbereder dem inför barnens skolstart.
- Ni kartlägger barnens kunskaper i starten och slutet av läsåret. Resultaten delar ni med *Familjen läser*s projektledare i Helsingborg vilket används som underlag för utvärdering och metodutveckling.

Kan du berätta hur du har upplevt året med *Familjen läser*?

– När mina två äldre barn gick i förskolan så fanns inte *Familjen läser*. Mitt yngsta barn får det nu och jag känner mycket skillnad.

– Hon kan läsa och skriva många ord. Hon kan uttala alla bokstäver med ljuden. När hon ser eller hör en bokstav, hon börjar bilda ord själv. Till exempel "hhh" hon säger "hår". Hon känner sig glad att hon kan göra det och hon är så stolt över sig själv!

Hur känns det för dig som förälder när ditt barn ska börja skolan efter sommaren och du vet att hon har lärt sig detta?

– Jag känner mig stolt över min dotter. Det förskolan gjorde med läsning och skrivning gjorde att barnen utvecklades snabbt med språkutveckling. Det bygger en stark grund för språket.

Det har varit stort engagemang bland föräldrarna. Nästan alla var ju med i föräldragruppen *Lyckas i skolan*. Varför tror du att intresset har varit så stort hos föräldrarna?

– Eftersom de ser skillnad mellan barnen – innan och nu när förskolan jobbar med *Familjen läser*. Barnen är smarta. Föräldrarna har en stor roll att ge stöd och uppmuntra deras nyfikenhet och hitta olika metoder så de känner att läsning och skrivning är roligt.

Slutord

Alla barn har rätt till god utbildning, men segregation och ojämlikhet påverkar barnens skolgång.

Genom att arbeta med *Familjen läser* kan kommuner se till att barn och föräldrar från områden med låg utbildningsnivå har bra förutsättningar inför skolstarten.

Om ni önskar boka en presentation eller ett möte inför en eventuell uppstart, kontakta oss gärna på familjenlaser@helsingborg.se.

Tillsammans kan vi skapa bättre förutsättningar för barns skolstart!

”

Det känns fint att mitt barn får vara en del av något så viktigt och inspirerande som läsning”

Förälder

Kontakt

Vill du följa vårt arbete på sociala medier, prenumerera på våra nyhetsbrev, se filmer eller boka en presentation? Ta gärna kontakt med oss!

Epost: familjenlaser@helsingborg.se

Hemsida: oppnasoc.helsingborg.se/familjenlaser

Instagram: [familjenlaser](#)